

Sven Linderot (1924)

Kommunistiska samtal

1. Om den demokratiska centralismen och partidisciplinen

— Medför inte centralismen och partidisciplinen i de kommunistiska partierna en fara för byråkratisering av ledningen och ett hinder för partimedlemmarnas initiativ och självverksamhet?

— Om centralismen vore något ovan ifrån kommande, vilket påtvingades medlemmarna av ledarna och endast upprätthölls genom ledarbyråkratins makt, så skulle den innebära en sådan fara. Men centralismen i de kommunistiska partierna är en *demokratisk centralism*. Med detta förstås en sammansmältning av proletär demokrati och centralismen till ett begrepp.

Förutsättningen för detta slags centralism ligger i partimedlemmarnas initiativ och självverksamhet, i en ständig, gemensam kamp för gemensamma intressen. Den demokratiska centralismen skapas icke ovanifrån utan underifrån genom medlemmarnas medvetna verksamhet. Den är ingen teoretisk dogm, vilken nedskrivits i statuterna, och vördas såsom troslära utan den är en praktisk arbetsform, vilken avser att koncentrera hela den kommunistiska verksamheten så att partiorganisationerna blir så slagfärdiga och stridsdugliga som möjligt. För att undgå faran av att centralismen blir *formell* och *mekanisk* i stället för demokratisk fordras framförallt att mellan massorna och ledningen utvecklas intensiva ömsesidiga förbindelser.

— Vad menas med formell och mekanisk centralism?

— Det är en centralisering av makt i händerna på en byråkratisk ledning, vilken ”leder” massorna genom att *behärska* dem och därigenom upphäver deras initiativ och självverksamhet.

Låt oss konstruera ett par exempel på hur centralism kan utövas för att närmare klargöra saken.

Kommunisterna i de reformistiska fackföreningarna finner att ledningen ohjälpligt låst sig fast i borgerlig ”samförståndspolitik”. De har svikit arbetarklassens revolutionära kamp. Alla försök från den kommunistiska minoritetens sida att driva bort de odugliga ledarna går i stöpet på grund av medlemsmassornas efterblivenhet. Ledarna igångsätter förföljelser mot kommunisterna och söker jaga dem ut ur fackorganisationen. Inför detta reses från kommunisternas sida krav på att de revolutionära skall vända ryggen åt de reformistiska organisationerna. Det föreslås bildande av revolutionära särorganisationer.

Partiledningen undersöker situationen och ålägger medlemmarna att stanna i de reformistiska organisationerna för att inom desamma genomföra massornas revolutionering och organisationens omläggning till revolutionärt klassorgan.

Vad är det som avgör huruvida partiledningens åläggande i ett dylikt fall kommer att efterföljas?

— Om man har ett centralistiskt parti med disciplinerade medlemmar så fullföljes naturligtvis partiledningens direktiv.

— Nej. Så enkelt är det inte. Om den stora massan av medlemmarna finner partiledningens åtgärder oförnuftiga och stridande mot god revolutionär taktik, så kan det lätt inträffa att medlemmarna rebellerar och öppnar strid inom partiet mot ledningen.

I en sådan situation kan man tänka sig två olika sätt på vilka partiledningen söker lösa konflikten.

Det ena är:

Partiledningen avtrycker i ett cirkulär stadgans bestämmelse om medlemmarnas skyldighet att

underordna sig ledningens beslut och dekreterar med hänvisning till stadgarna att oppositionen i denna fråga måste upphöra sedan högsta ledningen sagt sitt ord.

Det andra är:

Då ledningen uppmärksammar den kraftiga oppositionen som framkallats av dess direktiv verkställer den en noggrann förnyad prövning av alla de faktorer som varit grundläggande för beslutet, nya informationer inhämtas. Genom sakliga överläggningar med så många som möjligt av de opponerande medlemmarna söker ledningen komma underfund med om möjligen dess ståndpunkt varit felaktig. Skulle det vid en dylik omprövning framgå att ledningens ståndpunkt är den sakligt starkaste och bäst överensstämmer med det verkliga läget söker den icke främst genom hänvisning till stadgarna bringa oppositionen till en ändrad uppfattning utan den hänvisar till beslutets sakliga berättigande och det ur kommunistisk synpunkt riktiga i att det efterföljes. När medlemmarna får klart för sig att oppositionens ståndpunkt varit sakligt oriktig upphör oppositionen av sig självt.

Vilket av dessa två tillvägagångssätt är det riktiga? Utan betänkande svarar varje kommunist: Det senare.

Om ledningen hade gått tillväga på det förra sättet hade den brutit mot den demokratiska centralismens arbetsformer och i stället i partiarbetet infört en *byråkratisk* centralism, vilken endast *formellt* (enligt stadgarna) var demokratisk.

— Exemplet ger osökt anledning att tänka på en annan viktig sak — *partiledningens auktoritet*. I ett centralistiskt parti är det synnerligen viktigt att ha en ledning som besitter nödvändig auktoritet om partidisciplinen skall kunna upprätthållas.

Låt oss nu förutsätta att ifråga om ovannämnda fall vid en objektiv prövning det visat sig, att *oppositionen hade rätt*. Partiledningen har givit direktiv. Ett återtagande av dessa och ett erkännande av att desamma icke var grundade på noggrann kännedom om det verkliga läget, skulle ju undergräva den auktoritet som ledningen för ett kommunistiskt parti måste ha gentemot medlemmarna. Partidisciplinen skulle upplösas.

— Detta resonemang är fullständigt fel. En partiledning som endast kan upprätthålla sin auktoritet genom att *motsätta sig sakligt berättigade korrigeringar* eller undertrycka kritiken med maktspråk har i verkligheten redan förlorat auktoriteten. Ingenting är i så hög grad ägnat att undergräva auktoriteten som ett tjurskalligt fasthållande vid en oriktig ståndpunkt, eller ett genomdrivande av ledningens beslut endast därför att stadgarna ger densamma befogenhet därtill.

— Men partidisciplinen?

— I ett kommunistiskt parti måste denna strängt upprätthållas. Det säkraste sättet att upplösa partidisciplinen vore att bortse ifrån att denna främst är frivillig självdisciplin. Kadaverdisciplinen har inget gemensamt med det underordnande under beslutande partiinstanser som den demokratiska centralismens arbetsformer fordrar av medlemmarna. Om de beslutande partiinstanserna istället för en saklig argumentering, hänvisar till ”stadgeenlig rätt” undergräver de den grundval på vilken disciplinen i ett kommunistiskt parti måste byggas; på demokratiskt samarbete och ömsesidigt förtroende.

Vi måste göra klart för oss att centralisationen i ett kommunistiskt parti måste ”av medlemmarna uppfattas som en *sakligt motiverad förstärkning* av deras *gemensamma verksamhet och kampkraft*. I annat fall kommer massorna att i den blott se en partiets byråkratisering, som då orsakar en opposition mot all centralisation, mot all ledning, mot all sträng disciplin”. En partiledning i ett kommunistiskt parti får aldrig öppna en kamp om *herraväldet* i partiet, d. v. s.

endast för att visa vem det är som bestämmer ”var skåpet skall stå”. Det är parti-skadligt i allra högsta grad och oförenligt med den demokratiska centralismens principer. Underordnade partiorgan skall ej rekommenderas hit eller dit av ledningen eller ”kallas till ordningen” utan att medlemmarna har den ringaste aning om *huruvida* eller på vilket sätt *den kommunistiska rörelsen främjas* genom ledningens åtgärder. Detta är en karikatyr på demokratisk centralism, som i längden verkar nedbrytande på hela den revolutionära rörelsen.

Om vi rätt förstår den revolutionära centralismens arbetsformer så förstår vi också den kommunistiska arbetsdisciplinens nödvändighet och djupa betydelse. Därom ska vi orda något i nästa samtal.

2. Om kommunisternas arbetsplikt

”Det kommunistiska partiet skall vara den revolutionära marxismens arbetsskola. Genom det dagliga gemensamma arbetet i partiorganisationerna knytes de organisatoriska förbindelserna mellan de olika delarna och mellan de enskilda medlemmarna.

I de legala kommunistiska partierna saknas ännu i dag de flesta medlemmarnas regelbundna deltagande i det dagliga partiarbetet. Det är dessa partiers största fel, grunden till en ständig osäkerhet i deras utveckling.”

Citatet är taget ur de riktlinjer för de kommunistiska partiernas uppbyggande och organisationsarbete som antogs på Kominterns tredje världskongress 1921. Kritiken mot de legala kommunistiska partierna har tyvärr ”ännu i dag”, tre år senare sin giltighet i alltför hög grad. Ännu har vi exempelvis i vårt svenska parti en hel del medlemmar som inte deltar regelbundet i dagligt partiarbete. Man har godkänt teserna rent ideologiskt och därmed ansett allan rättfärdighet uppfylld. *Praktiskt arbete* för genomförande av Internationalens riktlinjer anses ännu av många medlemmar i vårt parti som någonting vilket man kan gripa sig an med i framtiden; ”När det blir revolution” — eller strax innan. Därför har också kommunisternas arbetsplikt i många fall stannat på papperet, som någonting vilket man anser att ”ryssarna” kan syssla med. Eftersom deras parti står i spetsen för en arbetar- och bonderepublik. Och dock är medlemmarnas aktivitet, deras utförande av dagligt partiarbete, en *grundläggande* förutsättning för att partiet skall bli kommunistiskt.

— Det viktigaste är väl ändå att partiet har ett klart kommunistiskt program?

— Det kan så synas. Och för att inte diskutera om ord kan vi ju vara överens om att detta också är grundläggande. Tänker vi närmare på saken så förstår vi dock säkerligen en och var, att ett arbetarparti aldrig kan tänkas genomföra en socialistisk revolution om det inte äger andra förutsättningar än att det antagit ett klart kommunistiskt program. ”Ett allvarligt genomförande av detta program fordrar som första villkor, att alla medlemmar kallas till ständigt dagligt arbete”. Kan detta inte ske så har partiet inte behov av något program alls, ty det blir då endast en tom dekoration, en potemkinkuliss, som vilseleder proletariatet i stället för att leda det i revolutionär kamp. Den kommunistiska arbetsplikten är alltså icke en sak som man både kan ha och mista i partiet. Om medlemsmassorna icke är aktiva i partiet så betyder detta icke blott att partiet blir mindre aktions-dugligt, det betyder i verkligheten att partiet *icke är kommunistiskt*. Det må sedan ha hur många kommunistiska program som helst.

Om vi skulle göra det djärva tankeexperimentet och antaga att socialdemokratiska partiet på sin stundande kongress antog ett kommunistiskt program, vore inte partiet därmed kommunistiskt?

— Långt därifrån. Ett parti där 1.000-tals medlemmar inte ens vet att de tillhör partiet, där t. o. m. partiavgiften betalas av fackföreningskassören vid kollektivanslutning, där endast några få är

aktiva, under det att den stora massan är passiv, ett dylikt parti kan aldrig vara kommunistiskt.

Den person som söker inträde i ett kommunistiskt parti måste också vara klar över att medlemsboken i och för sig inte fastställer något annat än *viljan att vara kommunist*. Sedan är det i handling, i praktiskt arbete för partiet och revolutionen man ådagalägger att man *är kommunist*.

— Det finns dock en hel del partimedlemmar som faktiskt inte har tid till dagligt partiarbete. De är till exempel strängt upptagna i kommunala nämnder och institutioner, i nykterhetsorganisationer och på andra allmänna områden. Om de betalar avgiften och går på möten då de har tid så kan man väl inte mer begära.

— Kommunisterna som inte har tid att vara kommunisterna. Det är sant att vi nog har sådana medlemmar. Det gäller i dessa fall att partiorganisationerna ser till att de medlemmar som är upptagna i allmänna värv på resp. områden arbetar *i partiets intresse* och att deras kraft står till partiets förfogande.

Man har på flera håll fattat ”utförande av partiarbete” i alltför inskränkt bemärkelse, och förbisett att i detta begrepp innefattas medlemmarnas verksamhet på snart sagt alla områden. I ovan citerade riktlinjer sammanfattas detta klart i följande sats:

”Den kommunistiska organisationens konst består i att utnyttja allt och alla i proletariats klasskamp, att ändamålsenligt fördela partiarbetet mellan alla partimedlemmar och att genom medlemmarna ständigt dra nya breda massor av proletariatet in i den revolutionära rörelsen, samtidigt som man håller ledningen av hela rörelsen fast i händerna, icke tack vare makten utan tack vare auktoriteten, alltså tack vare energin, den större erfarenheten, den större mångsidigheten, den större dugligheten.”

3. Om grupparbete och arbetslag

Vi talade förra gången om kommunisternas arbetsplikt och fastslog att dess genomförande var en nödvändig betingelse för ett parti som vill vara kommunistiskt.

Klart är att detta inte i ett massparti kan genomföras i ett slag utan vidare. Och det kan över huvud inte genomföras om inte lämpliga organisatoriska metoder kommer till användning.

— Metoderna för arbetspliktens genomförande är ju partimedlemmarnas indelning i grupper och arbetslag. Och detta är långt ifrån nytt. Det har praktiserats i svenska partiet sedan årtal.

— Det är nog delvis sant. Men det vore bättre att istället för ”praktiserats” säga ”teoretiserats”, ty det praktiska resultatet är långt ifrån tillfredsställande.

— Partistatistiken visade dock för årtal tillbaka ett vitt utgrenat nät av celler och arbetslag och skulle man döma efter denna så vore partiet i detta hänseende ett av de bästa i Internationalen.

— Denna statistik har säkerligen sitt största värde som bevis för hur felaktigt man gått till verket, då det gäller att i vårt parti genomföra arbetsplikten och organiserandet av arbetet i grupper och arbetslag. Ingenting är lättare än att göra upp ett vackert schema och det är lätt att skriva upp på ett papper att man har indelat medlemmarna i så och så många grupper inom de eller de verksamhetsområdena. Men det är svårare att föra detta från papperet ut i levande livet. Det går inte genom att ledningen då och då i ett cirkulär uppfordrar medlemmarna till dagligt partiarbete.

I vårt parti har man i årtal översvämmat organisationerna med cirkulär och åläggande att bilda grupper och arbetslag i otaliga organisationer och institutioner. Små kommuner på landsbygden, men även större kommuner på industriplatserna har blivit förvirrade inför alla de arbetsuppgifter de ställts inför. Styrelserna läser cirkulären, finner allt vara ganska bra, och lägger dem till handlingarna, så har det faktiskt i regel gått till. Styrelserna har nämligen ansett det lönlöst

genomföra alla ”nyheter”. Och man har fortsatt i de gamla hjulspåren. Det är ju bättre att man åtminstone får in avgifterna, än att driva bort medlemmarna genom att fordra för mycket av arbete och uppoffringar för partiet, och därigenom hindrar att det blir ett verkligt massparti.

Detta styrelsens sätt att se på saken har i viss mån varit befogat. Och att det hittills i många fall gått till på ovannämnda sätt beror på att vi inte börjat på rätt sätt. ”Den som gapar efter mycket mister ofta hela stycket”. Det har åtskilliga kommunstyrelser i vårt parti fått lära i denna sak. Vi måste inskränka cirkulärskriveriet och *utveckla* det praktiska arbetet.

Vi måste med andra ord börja i smått och utveckla arbetet endast i samma takt som vi kan *praktisera* oss fram till verkliga resultat. Om vi har 50 medlemmar i en kommun, då bör kommunstyrelsen inte kasta yxan i sjön och besluta att allt får bli vid det gamla om den inte på en gång kan få in alla 50 i regelbundet arbete i grupper och arbetslag. Styrelsen bör i stället börja med 5 eller 10 medlemmar, därefter 15-20 o. s. v. för att så småningom få alla med i aktivt arbete. Och, märk väl, man bör därvid se till att medlemmarna avdelas partiarbete på de områden som ligger närmast till hands, som är viktigast och för vilka de passar.

I konsekvens därmed måste även *antalet* grupper och arbetslag endast så småningom utvecklas. Det är ovist nit att sätta igång med en hel rad grupper på alla möjliga områden, av vilka ingen enda utför *ordnat arbete*. Kommunstyrelsen måste gå tillväga på det sättet att den först organiserar *ett* arbetslag eller *en* grupp för det närmast liggande, viktigaste verksamhetsområdet, exempelvis för verksamheten i fackorganisationen. Gruppen ges noggrant bestämda direkta arbetsuppgifter, vilka icke får vara verklighetsfrämmande eller ogenomförbara. Arbetsuppgifterna måste vara sådana att varje medlem i gruppen intresserar sig för deras genomförande i det att de anser dem nyttiga och möjliga att utföra. Kommunstyrelsen ser till att allteftersom arbetet kommer igång, gruppledaren *rapporterar* om detsamma och vidarebefordrar sedan i sin tur rapporten till partiledningen. Först när man på ett område på detta sätt får en verkligt arbetande och rapportande grupp, griper man sig an med nästa grupp för nästa område o. s. v. Sålunda samlas erfarenheterna undan för undan. Misstag och fel blir lärdomar för det fortsatta arbetet och det dagliga partiarbetet växer organisatoriskt fram till att så småningom omfatta alla partimedlemmar och alla de områden där något finns att vinna för arbetarklassens sak.

— Man kan inte tänka sig att de små resultat som hittills uppnåtts beror på att dessa arbetsformer i partiet inte passar för vårt lands arbetare?

— Endast de som inte närmare satt sig in i saken kan påstå något dylikt. Det är tvärtom så att de passar alldeles utmärkt, vilket erfarenheterna redan visat på många platser. Men man måste börja i rätt ända. Nerifrån och uppåt skall vi i ett träget och ihärdigt arbete foga sten till sten i partiets organisatoriska byggnad, om vi går tillväga på rätt sätt. Ingen byggmästare räknar på att kunna taklägga huset och putsa fönstren samtidigt som grunden gjutes.

För de allra flesta kommuner även för de som redan nått vissa resultat i organiserandet av grupparbetet och i viss grad genomfört arbetsplikten torde det vara praktiskt att ge en kamrat som har god fallenhet för organisatoriskt arbete, i uppdrag att genast sätta sig in i partistadgarna, men framförallt att sätta sig in i de av Internationalens tredje kongress antagna riktlinjerna för de kommunistiska partiernas uppbyggnad och organisationsarbete. Därefter, då han verkligen förstår dessa saker och deras grundläggande betydelse för partiet skall denne bli instruktör för en grupp av de mera intresserade partikamraterna och först då det blivit klart hur meningen är att dessa organisationsformer skall genomföras, griper man sig an med att genomföra dem i praktiken, då först blir det resultat. Distriktsledningarna måste gå tillväga på samma sätt, de måste vara mäktiga att instruera organisationerna om de lämpligaste arbetsmetoderna och partiets

organisatör skall vara den främste organisatören ifråga om det praktiska arbetets ordnande, så att det inte endast blir pappersdeklarationer när vi rapporterar om grupparbetet utan att det blir sanna och verkliga rapporter om partiets organisatoriska liv, sådant det gestaltas av de aktivt arbetande medlemmarna.

4. Om information och rapportering

Någon har sagt om de franska arbetarna att det är lättare att förmå dem gå i döden på barrikaderna än att förmå dem att betala medlemsavgiften till organisationerna. Vi skulle kunna säga någonting liknande om de svenska arbetarna, men inte om avgifterna utan om möjligheten att få dem att rapportera inom organisationerna. Även i Kommunistiska partiet råder fullständigt otillfredsställande förhållanden i detta hänseende. En nödtorftig statistisk rapport far kommuniststyrelserna varje kvartal enligt det officiella formuläret, huvudsakligen avhandlande medlemsantal och ekonomi och därutöver ingenting. Partikassören kan nog bekräfta att det kostar dyra postpengar för påstötningar för att ens kunna få in dessa rapporter inom rimlig tid. Vi har faktiskt inte hunnit komma ett tuffjät förbi de socialdemokratiska organisationerna i konsten att organisera information och rapportering partiorganisationerna emellan.

För ett kommunistiskt parti är det omöjligt att finna den riktiga taktiken i de sociala stridernas skiftande situationer därest icke medlemmarna lärt sig att ge tillförlitliga rapporter om allt och alla som är av betydelse för kampen. Hela den *revolutionära strategin* är avhängig av detta. Tänk oss en armé i krig, vars generalstab inte vet stort mer om arméns stridsduglighet än antalet soldater enligt rullorna och ifråga om fiendens styrka, positioner och dispositioner endast vad den kan gissa sig till. Den armén kunde man tycka synd om.

Kommunistiska partiet är avantgardet i den proletära armén som för krig mot det kapitalistiska samhället. Dess generalstab, partiledningen, blir vacklande, osäker, inkompetent, kan inte uppfylla den revolutionära strategins enklaste krav om den inte har noggrann kännedom om allt som rör de egna trupperna samt så långt det är möjligt det som rör motståndarna, deras kraftresurser och stridsberedskap.

— — —

Det utbryter strejk på en arbetsplats. Strejken är av lokal natur och den kommunistiska gruppen underlåter att rapportera till distriktet eller till partiets fackliga utskott, förmenande att densamma har ringa betydelse utanför orten. Detta är fel. Ty med det känsliga maskineri, som den nuvarande produktionsorganisationen är, har en arbetskonflikt ytterst sällan endast lokal betydelse. Den kan ha inverkan på många och mycket och det kan vara nog så viktigt att vederbörande partiinstans får reda på förhållandena, vad som orsakat strejken, stämningarna bland arbetarna, utsikterna till seger o. s. v.

De fackliga striderna i våra dagar omfattar ofta hela industrier eller de mest betydande delarna därav. För att partiledningen skall kunna bedöma läget fordras att de kommunistiska grupperna på respektive platser rapporterar om förhållandena.

– Stridsledningen är dock närmast en angelägenhet för vederbörande fackliga centralorganisationer.

– Självklart. Men i vårt land är de flesta fackliga ledare reformistiska ”samförståndspolitiker”, vars görande och låtande socialdemokratiska partiet ytterst avgör icke formellt men reellt. Och kommunisterna måste kunna avslöja deras undfallenhet för det borgerliga samhällets intressen samt själva visa sig som de skickligaste taktikerna, de klokaste ledarna, de bästa kämparna i ledet, i de sociala striderna. Och framförallt måste vi skapa en enhetlig taktik och ett samlat

uppträdande av alla partimedlemmar, som är indragna i konflikt. När konflikten omfattar hela landet kan detta icke ske utan att partiet har en ändamålsenlig apparat. Och denna kan inte fungera utan att medlemmarna och grupperna rapporterar och informerar ordentligt. Centralledningen i sin tur måste känna till de allmänna förhållandena som medlemmarna ute på arbetsplatserna inte har möjlighet att sätta sig in i (arbetsmarknadens allmänna läge, världsmarknaden, konjunkturerna, kriserna o. s. v.). Om dessa förhållanden och deras betydelse måste berörda medlemmar genom de underordnande organen (distriktsledningarna, gruppledningarna) i görligaste mån informeras. Informationer nerifrån bygger grunden för och kompletteras av informationer uppifrån. *Ömsesidigheten* är alltså ytterst viktig om vi skall kunna nå de resultat om vilka vi ordat här ovan.

— Det är ju ett oerhört omfattande arbete som härigenom skulle påläggas partiorganisationerna. Styrelserna kommer att drunkna i formulär och rapportblanketter. Varje större lokalorganisation måste anställa en funktionär och particentralen kommer att bli ett imponerande ämbetsverk. För resten verkar det där om revolutionär strategi nästan barrikadromantik.

— Idel missuppfattningar. För det första:

Vad det omfattande arbetet angår får vi ej glömma att vi strävar efter partiarbetets lämpliga fördelning på alla partimedlemmar. Arbetsplikten medför *rapportplikt*. Rapportering och information skall *växa fram organiskt i samma takt som organisationen av grupparbetet och den kommunistiska arbetsplikten genomföres*.

För det andra:

”Formulär och blanketter” intar ett alltför stort rum i vårt medvetande då det gäller rapportering inom partiet. De flesta medlemmar tror att man inte kan meddela högre partiinstanser någonting förrän man fått en blankett att fylla i. Vi måste komma ifrån dessa missuppfattningar. I grundorganisationerna kan rapporteringen i de flesta fall ske muntligt. Då en sak är av den art att den bör vidarebefordras till högre partiinstanser kan kommunens korresponderande eller annan lämplig person kort och enkelt i brev meddela kärnpunkterna i vad det handlar om. I regel vare sig kan eller behöver detta ske enligt formulär och vid kvartalsskifte, och det spelar ringa roll om det blir en del stavfel i skrivelsen bara sakuppgifterna är korrekta.

För det tredje:

Talet om revolutionär strategi är ingen barrikadromantik. I detta begrepp, rätt fattat, utgör ledandet av barrikadstrider endast en liten detalj. Klasskriget i sin helhet är ju betydligt mera omfattande, och det fordras en högt utvecklad strategi. En av de viktigaste förutsättningarna för dess skapande är dock, som sagt en god ömsesidig information och rapportering. Och ont vi inte gör saken svårare än vad den är så ska vi finna att vi i detta såväl som i andra organisatoriska frågor kan komma till goda resultat utan ”blanketter och ämbetsverk”.

(*Norrskensflamman* 3, 4, 10 och 14 juni 1924)

Publicerades på nytt 1949 i samlingsverket *Svensk arbetarrörelse i brytningstid*

Lästips

Sven Linderots artikel handlar partidemokrati, demokratisk centralism m m besläktade frågeställningar. För andra aspekter på problemet, se [Marta Harnecker: Idéer för kampen](#).

För fler texter av artikelförfattaren, se [Texter av Sven Linderot](#)